

Duben 2021

10 LET OD ARABSKÉHO JARA

Výzvy pro vztahy EU se státy severní Afriky

Vojtěch Šmolík

Shrnutí

Před 10 lety se severní Afrikou a dalšími zeměmi arabského světa prohnala řada revolucí známých jako Arabské jaro. Proti autoritářským vládám se postavily stovky tisíc lidí požadující respekt k jejich občanským svobodám, politickým právům a zlepšení životní úrovně. Následující roky ale ukázaly, že situace je mnohem složitější a nestačí jen vyměnit prezidenta.

Hlavní body

- Tunisané získali svobodu, chybí však pracovní místa.
- Ekonomický rozvoj a svoboda jsou hlavními výzvami pro další směřování Egypta.
- Libye se stala centrem nelegálního obchodu s lidmi, kteří míří mj. do Evropy.
- Arabské jaro a jeho následky odhalily značně ambivalentní postoj EU vůči zemím sev. Afriky.

Úvod

Před 10 lety se severní Afrikou a dalšími zeměmi arabského světa prohnala řada revolucí známých jako Arabské jaro. Proti autoritářským vládám se postavily stovky tisíc lidí požadující respekt k jejich občanským svobodám, politickým právům a zlepšení životní úrovně. Podobná očekávání rezonovala také na Západě, který očekával nástup demokratizace. Následující roky ale ukázaly, že situace je mnohem složitější a pro další vývoj nestačí jen vyměnit prezidenta. Ekonomická situace většiny obyvatel se výrazně nelepší, opakují se politické otřesy.

Přesto jde o důležitý moment: „Arabské jaro možná nevyústilo do okamžitých reforem, v něž tolik lidí doufalo. Ale z dlouhodobého pohledu možná dosáhlo něčeho ještě důležitějšího: probudilo politickou energii arabského světa a rozběhlo proces arabské revitalizace“ (Yahya, 2019). Zároveň jej můžeme vnímat i jako pokračování dřívějších pokusů o liberální reformy z první dekády nového milénia. Státy MENA¹ se na stále rychleji rostoucí populaci a její potřeby snaží reagovat dlouhodobě, Arabské jaro pak tento proces zviditelnilo (Dacrema, 2020).

Stabilita, dodržování občanských práv a svobod a udržitelný rozvoj zemí severní Afriky jsou navíc důležité i z širšího globálního pohledu. Region je v těsném sousedství EU, kterou Arabské jaro a následné události přiměly k zamýšlení nad dalšími vztahy s tamními státy (Holík, 2012, s. 2, Zakaria 2013, Mendel, 2015, s. 9–12). Předkládaný policy paper proto nejprve stručně nastíní současný stav v jednotlivých zemích, a představí hlavní oblasti jejich partnerství s EU, aktuální výzvy a možná řešení, kterými může Evropa přispět k rozvoji stability a prosperity ve svém sousedství.

Tunisané získali svobodu, chybí však pracovní místa

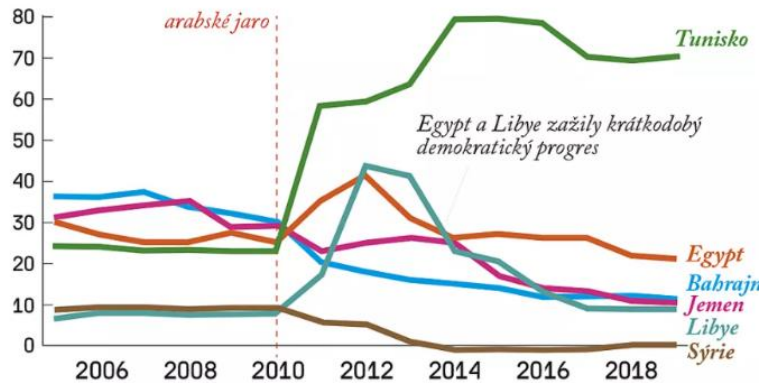
Dobrým směrem se vydalo především Tunisko. Po 23 letech odstoupil tamní autoritářský lídr a nová vláda reformovala politický systém. Tunisko je tak dnes jedinou relativně svobodnou a demokratickou arabskou zemí (viz Graf 1). Významně k tomu přispěli sami Tunisané spolu se zástupci zaměstnavatelů, odbory a právníci, kteří se sdružili ve dvou nových úřadech. Spolu s politiky pak vedli dialog o změně a smíření islámských a sekulárních táborů. Později za to dokonce získali Nobelovu cenu za mír. Islamistické strany prošly vnitřní proměnou a usilují o demokracii. Ekonomický rozvoj se však nedostavil. Třetina mladých lidí dnes stále nemůže najít práci, řada z nich zvažuje odchod ze země. Do ulic se tak po 10 letech od revoluce vydali znovu – hájit nabytou svobodu a bojovat za lepší životní podmínky (ČT24, 2020, iRozhlas.cz, 2021a, Lindner, 2021a, Lindner, 2021b).

¹ MENA značí státy Blízkého východu a severní Afriky (v orig. Middle East and Northern Africa), pozn. autora.

Graf 1: Stav demokracie v severní Africe

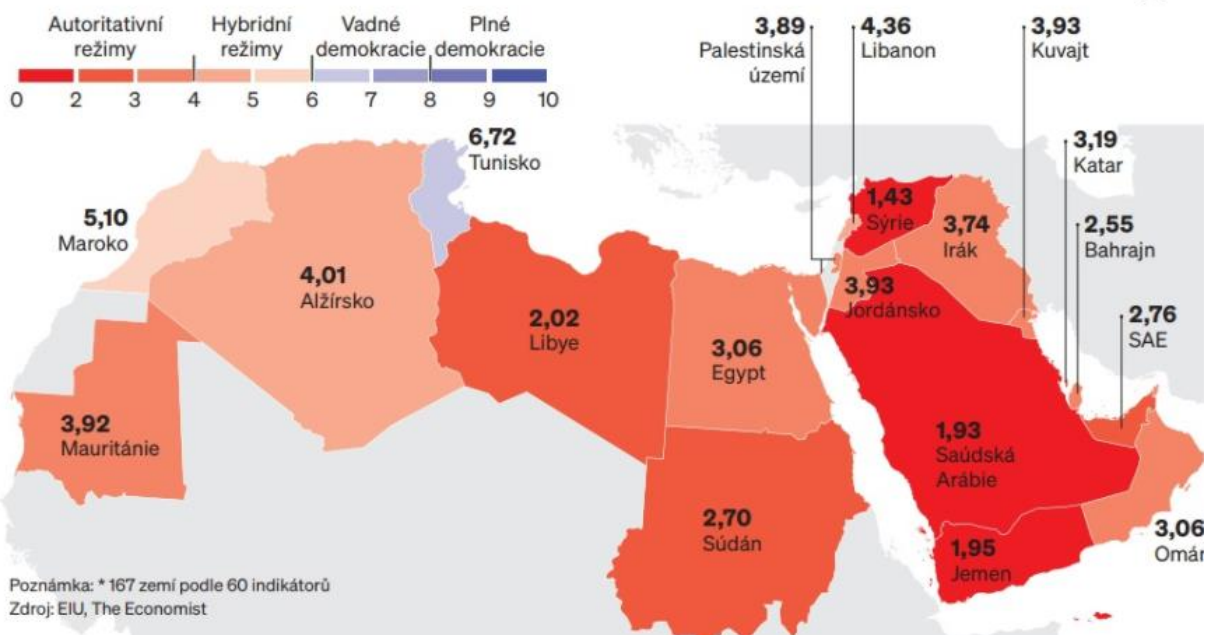
Žádný demokratický posun, kromě Tuniska

Politická práva a občanské svobody podle indexu organizace Freedom House, která měří volební proces, politický pluralismus, svobodu slova a vyznání

Index demokracie podle The Economist Intelligence Unit*

Vybrané arabské státy (rok 2019, 10 = nejdemokratičtější)

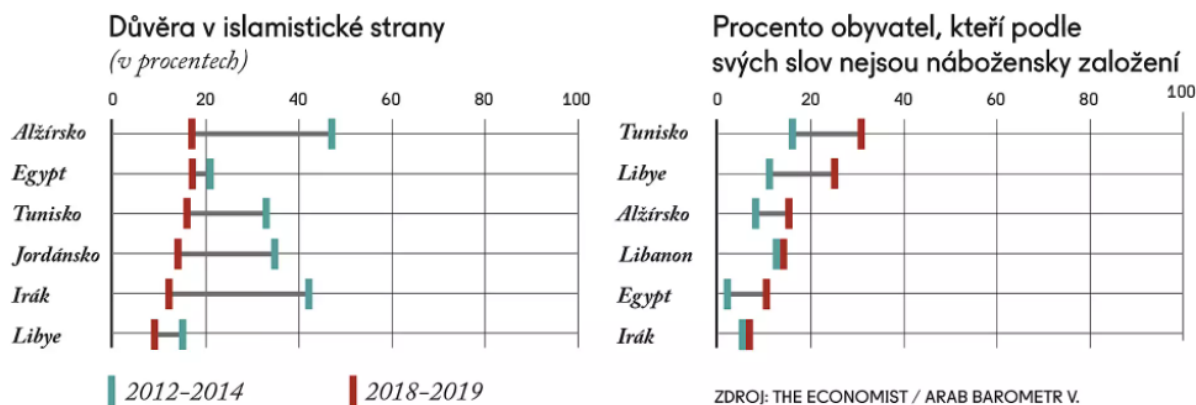
Zdroj: Lindner, 2021b, The Economist, 2020.

Egypt na scestí

Podobně jako v Tunisku se i v Egyptě stále více obyvatel považuje za nenábožensky založené (viz Graf 2). Rychle proto odmítli tlak porevoluční vlády Muslimského bratrstva na politickou islamizaci Egypta. Nová vláda generála Sísího ale ukázala, jak moc jsou africké elity obvykle srostlé se státem. Výměna jedné vlády za novou je pak často jen pokračováním té staré. Sísí nemá zájem o žádný dialog, místo reformů stále více omezuje svobodnou činnost médií, ústavní změny jen rozšiřují pravomoci prezidenta a státními penězi se plýtvá na megalomanské projekty namísto podpory služeb pro místní obyvatele. Roky útlaku občanské společnosti navíc způsobily, že se její zástupci nedokázali plně

prosadit a nové vládě dál předávat své požadavky. Sísí se také dlouho těšil podpory ze zahraničí, mj. z USA za vlády prezidenta Trumpa. Ekonomický rozvoj a svoboda jsou tak i nadále hlavními výzvami pro další směřování Egypta (ČRo Plus, 2019, ČT24, 2020, iRozhlas.cz, 2021b, Lindner, 2021c).

Graf 2: Důvěra v islamistické strany klesá

Zdroj: Lindner, 2021b.

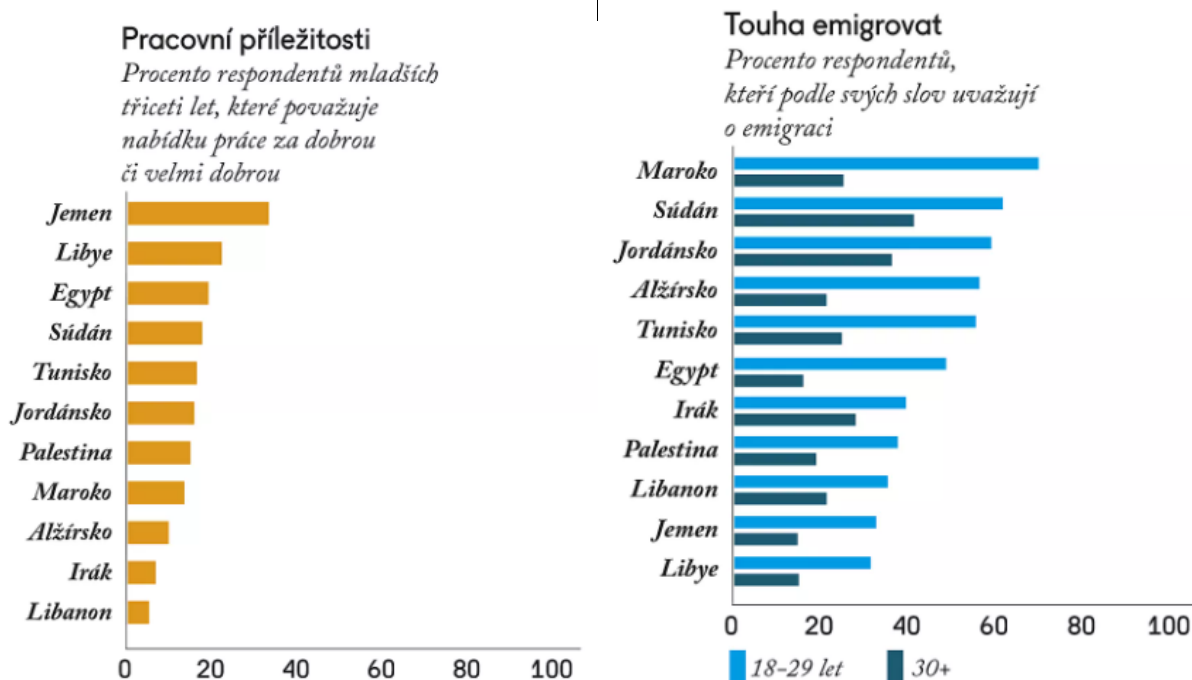
Rozvrácená Libye

Arabské jaro v Libyi smetlo jednoho z nejdéle vládnoucích mužů na africkém kontinentu. Po pádu Muammara Kaddáfího, který stál v čele Libye přes 40 let, se v zemi rozhořela občanská válka o moc. Stejně jako v Egyptě a Tunisku preferovali i Libyjci liberální vládu před tou islámskou. Rozsáhlé spory mezi milicemi ale rychle spustily nové kolo války. To je mj. důsledkem militarizace Libye v éře Kaddáfího, a projevem širšího svazku armád a politiky, který je typický pro řadu afrických zemí. Libyi navíc chyběla předchozí zkušenost s demokratickými principy (v letech 1962–2012 neproběhly v zemi jediné volby) a silná občanská společnost. Libyjci se tak propadají do stále větší chudoby, jejich život a domovy jsou v každodenním ohrožení. Země se navíc stala centrem nelegálního obchodu s lidmi, kteří míří mj. do Evropy. Jedinou nadějí je tak křehký mír uzavřený mezi bojujícími frakcemi v roce 2020. Realizace svobodných voleb však nesmí zůstat jediným ukazatelem dalšího vývoje v zemi. Klíčem ke stabilizaci Libye by měl být především celonárodní dialog, budování inkluzivních institucí státní správy, odchod zahraničních bojovníků a podpora ze strany mezinárodního společenství při formování udržitelné a diverzifikované ekonomiky, jež nebude závislá výhradně na exportu ropy (France24, 2021, ČT24, 2021, Polat, 2021).

Minuly protesty Maroko s Alžírskem?

Maroko představuje v kontextu Arabského jara výjimku. Přestože se i tam odehrály masové protesty požadující politické a ekonomické změny, nevolaly cíleně po odstoupení krále, resp. prezidenta. Úroveň autoritářství v Maroku (a stejně tak v Alžírsku) byla dlouhodobě nižší než v okolních zemích, oba státy usilovaly o dílčí reformy už před Arabským jarem, a v jejich politických systémech byla relativně pevně integrována i opozice. Maročany s Alžířany navíc výrazněji nepodpořily odbory či organizace občanské společnosti. Protesty tak zůstaly mírnější s hlavním motivem v rovině ekonomických požadavků (viz Graf 3), a obě země si výměnou za dílčí změny uchovaly svůj nedemokratický charakter (Layachi, 2015).

Graf 3: Nedostatek pracovních příležitostí motivuje mladé lidi k migraci

Zdroj: Lindner, 2021b.

Vliv Arabského jara na vztahy EU a severní Afriky

EU byla ve svém vztahu vůči zemím severní Afriky v poslední dekádě ovlivněna řadou událostí. Obchodní vztahy Evropy a severní Afriky po roce 2010 dočasně omezila jihoevropská dluhová krize. Dalekosáhlejší důsledky pro vzájemné partnerství ale měla především tzv. migrační krize, která odstartovala v roce 2015 a v níž hrají severoafrické státy důležitou roli. Do popředí se tak dostala především otázka migrace, pašeráctví a ochrany evropských hranic. Následný nárůst nacionalistických nálad v Evropě pak přispěl k debatě o redefinování evropských potřeb ve vztahu (nejen) k okolním regionům (Fama, 2020).

Arabské jaro a jeho následky do této dynamiky výrazně zasáhly a odhalily značně ambivalentní postoj EU vůči zemím severní Afriky. Evropa na jedné straně podpořila požadavky na větší míru občanské svobody a politických práv, které byly již od r. 2007 součástí Evropské politiky sousedství (EPS) vůči severní Africe. EPS byla od počátku postavena na principu tzv. pozitivní kondicionality – podpora výměnou za progres v oblasti dodržování lidských práv, posilování právního státu a demokracie. Jednotlivé evropské státy se však na tomto principu neshodovaly. EU tak na něj ve výsledku příliš netlačila a s autoritáři v regionu obchodovala dál prakticky bez omezení. Jedním z důvodů je i energetická bezpečnost Evropy a tlak na snížení surovinové závislosti na Rusku navazováním energetických vztahů mj. se severní Afrikou. Partnerství v této oblasti je přitom prospěšné oboustranně – EU patří mezi největší odběratele severoafrické ropy a zemního plynu (Vogel, 2011, Holík, 2012, s. 2-4, Cienski a Hernandez, 2020).

Za druhé byl po Arabském jaru nahrazen princip demokratizace obsažený v EPS tlakem na stabilitu. Globální strategie EU z r. 2016 severní Afriku označuje za zdroj nestability a určuje tak nový směr vnímání regionu ze strany EU. Vzájemné spolupráci nově dominuje potlačování terorismu a migrace s poněkud omezenou snahou odstranit primární příčiny těchto problémů. Často přítomné represivní

politiky a rozsáhlé porušování lidských práv v zemích jako je Libye jsou přitom v přímém rozporu s původními cíli EPS, na jejichž plnění by EU neměla rezignovat. EU přitom vedle ochrany vnějších hranic či politiky návratů disponuje zajímavými nástroji, jak řešit příčiny migrace. Vedle zahraniční rozvojové či bezpečnostní politiky EU tak vznikl např. Nouzový svěřenský fond EU pro Afriku, který se zaměřuje na původní a tranzitní státy migrace. V Etiopii pomáhá s podporou podnikání a tvorbou pracovních míst, v Nigeru a Libyi však vede pouze k omezení pohybu migrantů. Vzájemné vztahy EU se severní Afrikou proto zůstávaly dlouho napjaté, v řadě dílčích otázek rozklížily i samotné členské státy EU. Především ale odhalily rozporuplnost některých evropských politik, které by naopak měly být ve vzájemném souladu a přispívat k trvale udržitelnému rozvoji partnerských zemí² (CONCORD, 2018, s. 9-10, Medinilla, 2018, Fama, 2020, Oxfam, 2020).

Vedle EPS existují na evropské úrovni i další programy pro vztahy se severní Afrikou. Jedná se např. o Unii pro Středomoří (resp. Evropsko-středomořské partnerství, EUROMED), Partnerství pro demokracii a sdílenou prosperitu s jižním Středomořím nebo evropská politika vůči Sahelu s přesahem do Magrebu, resp. zemí severní Afriky. Mezi jejich cíle patří podpora dobrého vládnutí a demokracie, inkluzivní ekonomický rozvoj, posílení obchodních vztahů a investic (Graf 4) či zlepšení legálního pohybu osob. Korespondují tak s širšími záměry dohody post-Cotonou mezi EU a Afrikou, která usiluje o vyrovnané partnerství a podporu hospodářského, politického, sociálního či kulturního rozvoje s ohledem na udržitelnost.

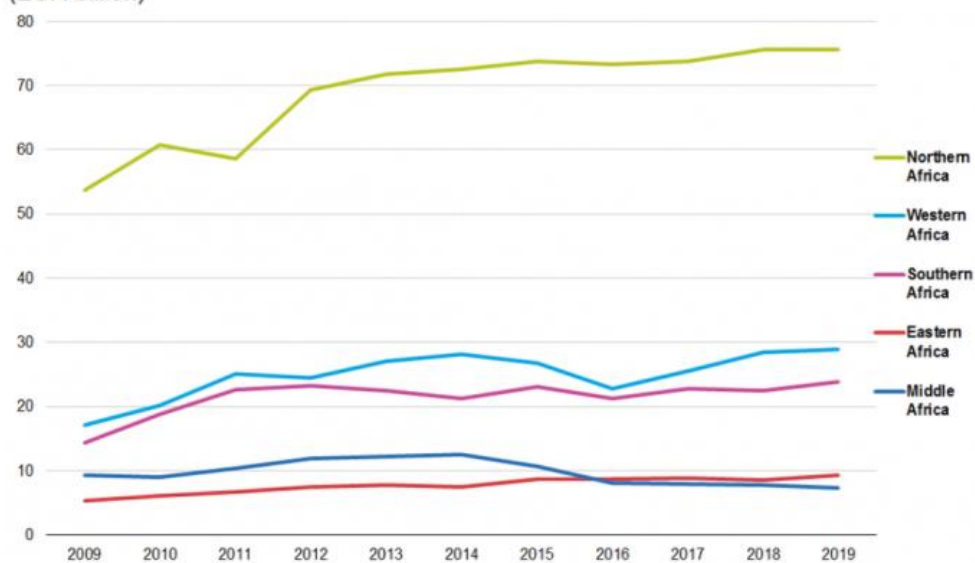
Strategický pohled Evropy na její jižní sousedství je přitom mimořádně důležitý. Arabské jaro ukázalo světu dynamiku tamních společností, odkrylo politické a ekonomické problémy, ale i vůli ke změně. Celý proces je ale potřeba vnímat v širším kontextu. Rychle rostoucí populace spolu s intenzivními dopady klimatických změn nám totiž ukazují, že se bude sever Afriky v nejbližších letech potýkat také s rostoucím nedostatkem vody či propady zemědělské produkce. Pokračování konfliktu v Libyi by navíc mohlo ještě více destabilizovat i přilehlé oblasti, zlepšení situace brání též pandemie covid-19. Jednou z odpovědí na tyto problémy je i vyvážené partnerství severoafrických zemí s EU, která by měla usilovat o jejich stabilizaci a udržitelný rozvoj. Přijetím usnesení o Období po arabském jaru v r. 2019 dala EU jasně najevo svůj zájem podporovat i nadále politický a socio-ekonomický rozvoj tamních společností a přispívat k jejich stabilizaci (Evropský parlament, 2019). Zároveň tím přispívá i k naplnění vlastních cílů v rámci (nejen) EPS.

² Tzv. princip koherence politik pro udržitelný rozvoj (PCSD).

Graf 4: Euro-africkému obchodu dominuje severní Afrika

EU-27 exports of goods to Africa by region, 2009-2019

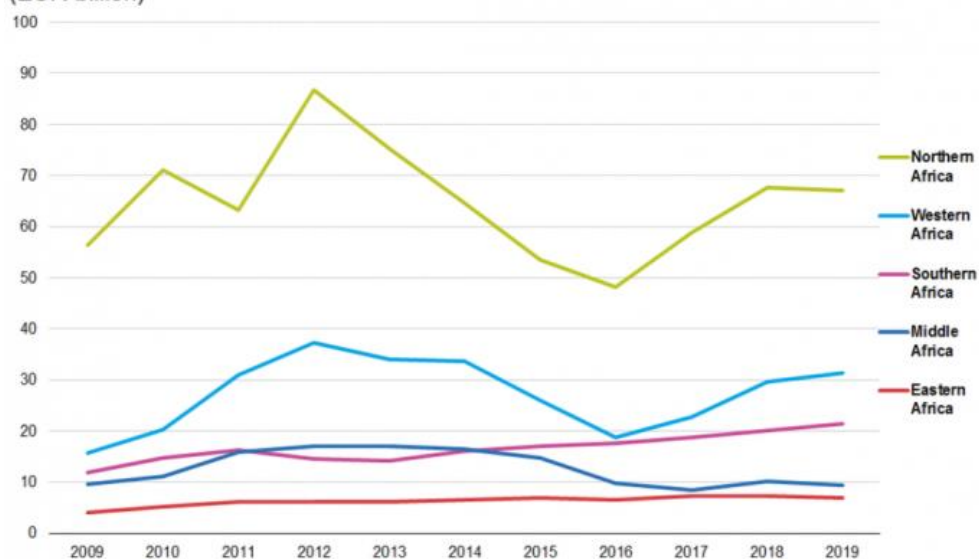
(EUR billion)

Source: Eurostat (online data code: Comext data code : DS-018995)

EU-27 imports of goods from Africa by region, 2009-2019

(EUR billion)

Source: Eurostat (online data code: Comext data code : DS-018995)

Zdroj: Eurostat, 2020.

Doporučení

Severní Afrika je po Arabském jaru značně turbulentním regionem. Potlačení demokratizace v Egyptě, stabilizace poválečné Libye a stagnující ekonomická situace v Tunisku představují jen některé z řady výzev, které stojí jak před severní Afrikou, tak před jejím partnerstvím s EU. Na evropské straně existuje množství nástrojů, kterými lze podpořit bezpečnost a stabilitu, ekonomický rozvoj či principy právního státu včetně tlaku na posílení občanských práv a svobod. Následující doporučení představují vybrané kroky, které může EU v tomto směru realizovat:

- Sjednotit evropský postoj vůči partnerství se zeměmi severní Afriky a určovat jeho priority na základě aktivního dialogu s partnerskými státy. Tlak na národní zájmy tyto vztahy poškozují, oslabují pozici EU a její rozhodovací schopnost v případě vážnější krize, a to i v širším geopolitickém kontextu, kdy se v regionu významně angažuje např. Turecko nebo Rusko.
- Nezaměňovat stabilitu za demokracii. Autoritářské vlády jsou stabilní především díky potlačování plurality a projevů občanské angažovanosti. EU by přitom měla ve své zahraniční politice usilovat právě o tyto hodnoty skrze politický dialog, apel na transparentnost a odpovědnost politiků. Finanční podpora by se tak měla zaměřit především na strukturální a dlouhodobé reformy.
- Podpořit tvorbu inkluzivních a transparentních institucí, které umožní obyvatelům participovat a kontrolovat chod státu, a spolupracovat s organizacemi občanské společnosti se zvláštním důrazem na menšiny a opoziční skupiny.
- Vnímat sociální, ekonomické a politické rozdíly uvnitř jednotlivých partnerských zemí. Arabské jaro jasně ukázalo na odlišný rozvoj severoafrických měst a venkova, různé potřeby mladých a starších lidí, vztah vzdělání nebo příjmů na zájem zapojit se do protestů apod. Nelze tedy předpokládat jeden univerzální přístup k rozvoji životních podmínek všech těchto skupin.
- Neredukovat vzájemné vztahy na otázku migrace a usilovat především o odstranění dlouhodobých příčin migrace jako je chudoba, nedostatek pracovních příležitostí pro mladé lidi nebo represivní stát. Přitom je třeba klást důraz na dodržování lidských práv a hledání nástrojů pro legální pohyb osob, a to i uvnitř EU vzhledem k rizikovým vztahům s neevropskými partnery v této oblasti (mimo Afriku např. Turecko).
- V ekonomické spolupráci věnovat pozornost investicím do infrastruktury, rozvoje soukromého podnikání či zemědělského sektoru, které jsou klíčovými prvky udržitelného rozvoje (nejen) severoafrických zemí a poskytují odpověď na některé z požadavků formulované jejich obyvateli při Arabském jaru.
- Hledat nové obchodní a rozvojové příležitosti v sektorech s přidanou hodnotou ve vztahu k udržitelnosti, jako je např. obnovitelná energie. Země jako Maroko či Tunisko mohou Evropě pomoci s dosažením uhlíkové neutrality a vytvoří v nich nové pracovní příležitosti. Tamní podmínky pro produkci solární energie nebo vodíku jsou velmi povzbudivé.
- Jasně definovat jednotnou evropskou strategii boje proti terorismu a odstraňování jeho příčin ve spolupráci s místními aktéry. Evropské politiky musí reflektovat jak potřeby EU, tak především potřeby partnerských zemí.
- Otevřeně podpořit mírový proces v Libyi a proces obnovy země po občanské válce (Balfour, 2012, Friedrich Ebert Stiftung, 2012, Komínková, 2016, Collett, 2017, Hatab, 2018, Cienski a Hernandez, 2020, Dacrema, 2020, Fama, 2020, Oxfam, 2020, Bennis, 2021).

Zdroje

- Balfour, R. (2013). *EU Conditionality after the Arab Spring*. IEMed, EuroMesco. <https://www.euromesco.net/publication/eu-conditionality-after-the-arab-spring/>.
- Bennis, A. (2021). *Power surge: How the European Green Deal can succeed in Morocco and Tunisia*. European Council on Foreign Relations. <https://ecfr.eu/publication/power-surge-how-the-european-green-deal-can-succeed-in-morocco-and-tunisia/>.
- Ciensi, J., Hernandez, A. (2020). *Why carbon-free Europe will still need North African energy*. Politico. <https://www.politico.eu/article/why-carbon-free-europe-will-still-need-north-african-energy/>.
- Collett, E. (2017). *New EU Partnerships in North Africa: Potential to Backfire?* Migration Policy. <https://www.migrationpolicy.org/news/new-eu-partnerships-north-africa-potential-backfire>.
- CONCORD. (2018). *Partnerství nebo kondicionalita? Monitoring migračních kompaktů a Svěřenského fondu EU pro Afriku*. Migrační konsorcium. <https://migracnikonsorcium.cz/wp-content/uploads/2018/01/concord-brozura-obrazovka-jednostrany.pdf>.
- ČRo Plus. (2019). *Egyptu hrozí dalších 15 let kruté tyranie. Sísí pronásleduje islamisty i liberály*. Český Rozhlas Plus. <https://plus.rozhlas.cz/egyptu-hrozi-dalsich-15-let-krute-tyranie-sisi-pronasleduje-islamisty-i-liberaly-7763598>.
- ČT24. (2020). *Před deseti lety se prohnalo Blízkým východem „arabské jaro“. Ohně revoluce v některých zemích hoří dodnes*. ČT24. <https://ct24.ceskatelevize.cz/svet/3242226-pred-deseti-lety-se-prohnalo-blizkym-vychodem-arabske-jaro-ohne-revoluce-v-nekterych>.
- Dacrema, E. (2020). *Protests in North Africa: The Arab Spring Was Just the Beginning*. ISPI Online. <https://www.ispionline.it/en/pubblicazione/protests-north-africa-arab-spring-was-just-beginning-25996>.
- Eurostat. (2020). *Africa-EU – international trade in goods statistics*. Eurostat. https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Africa-EU_-_international_trade_in_goods_statistics#Northern_Africa_largest_trade_in_goods_partner.
- Evropský parlament. (2019). *Usnesení Evropského parlamentu ze dne 27. března 2019 o období po arabském jaru: další postup pro oblast Blízkého východu a severní Afriky (2018/2160(INI))*. European Parliament. https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-8-2019-0318_CS.html?redirect.
- Fama, G. (2020). *Parallel Turbulence and Shared Destiny: Ten Years of EU-North Africa Relations*. International Crisis Group. <https://www.crisisgroup.org/europe-central-asia/parallel-turbulence-and-shared-destiny-ten-years-eu-north-africa-relations>.
- France24. (2021). *Libya mired in chaos 10 years after Arab Spring*. France24. <https://www.france24.com/en/live-news/20210210-libya-mired-in-chaos-10-years-after-arab-spring>.
- Friedrich Ebert Stiftung. (2012). *Arab Spring: Hopes for Change and Challenges to the EU Foreign and Security Policy*. Friedrich Ebert Stiftung. <https://library.fes.de/pdf-files/bueros/sofia/09400.pdf>.
- Hatab, S. (2018). *Deepening democracy or stabilization? European neighborhood policy (ENP) and the “Arab spring”*. *Review of Economics and Political Science*, 4(1), 20-37. <https://doi.org/10.1108/REPS-10-2018-009>.

- Holík, J. (2012). *EU a Maghreb po arabském jaru: reset evropské politiky?* Asociace pro mezinárodní otázky. <https://www.amo.cz/eu-a-maghreb-po-arabskem-jaru-reset-evropske-politiky/>.
- iRozhlas.cz. (2021a). *„Lidé chtějí pád režimu.“ Tisíce Tunisánů vyšly do ulic na protest proti policejní brutalitě.* iRozhlas.cz. https://www.irozhlas.cz/zpravy-svet/tunis-tunisko-demonstrace-protest-policie-policejni-brutalita-nasili-afrika_2102061933_gak.
- iRozhlas.cz. (2021b). *Před deseti lety začalo v Egyptě arabské jaro. Nyní se ukazuje, že dopadlo jinak, než lidé chtěli.* iRozhlas.cz. https://www.irozhlas.cz/zpravy-svet/egypt-arabske-jaro-demonstrace-protesty_2101250843_pj.
- Komínková, M. (2016). *EU má za sebou první rok „horké fáze“ migrační krize.* Euroskop. <https://www.euroskop.cz/9047/27684/clanek/eu-ma-za-sebou-prvni-rok-horke-faze-migracni-krize/>.
- Layachi, A. (2015). *Algeria and Morocco and the Popular Uprising In North Africa.* ACCORD. <https://www.accord.org.za/conflict-trends/algeria-morocco-popular-uprising-north-africa/>.
- Lindner, T. (2021a). *Poloviční důstojnost.* Respekt. <https://www.respekt.cz/tydenik/2021/4/polovicni-dustojnost>.
- Lindner, T. (2021b). *Vzpomínky na revoluci.* Respekt. <https://www.respekt.cz/tydenik/2021/4/vzpominky-na-revoluci>.
- Lindner, T. (2021c). *Revoluce vypadala dobře v televizi, ale byla slabá.* Respekt. <https://www.respekt.cz/tydenik/2021/4/revoluce-vypadala-dobre-v-televizi-ale-byla-slaba>.
- Medinilla, A. (2018). *Breaking the silence on North Africa: A new EU-Africa partnership after 2020.* Euractiv. <https://www.euractiv.com/section/global-europe/opinion/fri-breaking-the-silence-on-north-africa-a-new-continental-partnership-between-the-eu-and-africa-after-2020/>.
- Mendel, M. (2015). *Arabské jaro. Historické a kulturní pozadí událostí na Blízkém východě.* Academia.
- Oxfam. (2020). *Europe and North Africa must review their cooperation to protect the rights of migrants.* OXFAM. <https://www.oxfam.org/en/press-releases/europe-and-north-africa-must-review-their-cooperation-protect-rights-migrants>.
- Polat, F. (2021). *ANALYSIS – After a decade of turmoil, is peace within reach in Libya?* Anadolu Agency. <https://www.aa.com.tr/en/analysis/analysis-after-a-decade-of-turmoil-is-peace-within-reach-in-libya/2148932#>.
- The Economist. (2020). *Dlouhý arabský podzim.* Týdeník Hrot. <https://www.tydenikhrot.cz/clanek/dlouhy-arabsky-podzim-arabske-jaro-egypt>.
- Vogel, T. (2011). *EU struggles for agreement on north Africa partnership.* Politico. <https://www.politico.eu/article/eu-struggles-for-agreement-on-north-africa-partnership/>.
- Yahya, M. (2019). *The Middle East's Lost Decades.* Foreign Affairs. <https://www.foreignaffairs.com/articles/middle-east/2019-10-15/middle-east-s-lost-decades>.
- Zakaria, F. (2013). *Úspěchy i omyly arabského jara.* Respekt. <https://www.respekt.cz/tydenik/2013/6/uspechy-i-omyly-arabskeho-jara>.

Autor

VOJTĚCH ŠMOLÍK

Externí analytik

Vojtěch Šmolík je student doktorského programu Africká studia na Filozofické fakultě UHK. Absolvoval Bc. studium Politologie a mezinárodní vztahy na UK, Mgr. titul v oboru Politologie-Africká studia získal na UHK. Několik let působil v neziskovém sektoru v oblasti rozvojové spolupráce. Dále se věnuje problematice vnitrostátních konfliktů, post-konfliktní obnovy a otázkám euro-afričské spolupráce. Publikuje odborné i populárně-naučné texty a spolupracuje s mládeží. Afriku několikrát navštívil jako dobrovolník a výzkumný pracovník.

Vydavatel

INSTITUT PRO POLITIKU A SPOLEČNOST

Posláním Institutu je zkvalitňování českého politického a veřejného prostředí prostřednictvím profesionální a otevřené diskuse a vytvoření živé platformy, která pojmenovává zásadní problémy, vypracovává jejich analýzy a nabízí recepty pro jejich řešení formou spolupráce expertů a politiků, mezinárodních konferencí, seminářů, veřejných diskuzí, politických a společenských analýz dostupných celé české společnosti. Jsme přesvědčeni, že otevřená odborná diskuse a poznání podstaty a příčin jednotlivých problémů jsou nutným předpokladem jakéhokoli úspěšného řešení problémů současné společnosti.

Martinská 2, 110 00 Praha 1

+420 602 502 674

www.politikaspolecnost.cz

office@politikaspolecnost.cz